

بسمه تعالی

لایحه درآمدهای پایدار شهرداری‌ها

با رویکرد

اصلاح برخی از قوانین موجود

فهرست مطالب

۳	تعاریف:
۳	بخش منابع درآمدی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها:
۴	بخش کمک به شهرداری‌ها و دهیاری‌های کمتر توسعه یافته:
۵	بخش عوارض محیط زیستی:
۵	بخش مدیریت هزینه و نظارت:

تعاریف:

درآمد پایدار:

درآمدی که برای شهرداری یا دهیاری از خصیصه تداوم وصول، قابلیت اتکاء، انعطاف‌پذیری در طول زمان با مشارکت همه شهروندان و قابلیت برنامه‌ریزی برای دستیابی به توسعه پایدار برخوردار می‌باشد.

عوارض شهرداری و دهیاری:

وجوهی که براساس مصوبات مجلس شورای اسلامی و یا شورای اسلامی شهر و بخش برای تأمین هزینه‌های شهر و روستا اعم از جاری و عمرانی و خدماتی وضع و وصول می‌گردد.

بهای خدمات شهرداری و دهیاری:

وجوهی است که با تصویب شورای اسلامی شهر یا بخش در ازای یک یا چند خدمت بر اساس قیمت تمام شده از استفاده‌کنندگان دریافت می‌گردد.

پرداخت‌های دولت به شهرداری یا دهیاری:

- الف- کمک یا یارانه دولت برای توانمندسازی و جبران بخشی از خدمات عمومی.
- ب- بخشی از اعتبارات طرح‌های ملی یا فرامحلی که در محدوده شهرها و روستاها اجرا می‌گردد.
- ج- عوارض توام با مالیات که توسط دستگاه اجرایی و همزمان با وصول درآمدهای دولت از مودیان اخذ می‌گردد.
- د- بخشی از مالیات وصولی سازمان امور مالیاتی.

بخش منابع درآمدی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها:

ماده ۱- منابع و درآمد شهرداری و دهیاری و سازمان‌های وابسته به آن‌ها به شرح ذیل تقسیم می‌شود:

۱-۱- درآمدهای ناشی از عوارض

۱-۲- بهای خدمات

۱-۳- پرداخت‌های دولت

۱-۴- کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی

۱-۵- واگذاری دارایی‌های مالی و سرمایه‌ای و سایر منابع تأمین اعتبار

ماده ۲- شهرداری‌ها و دهیاری‌ها می‌توانند از تسهیلات منابع داخلی و خارجی اعم از اوراق مشارکت، فاینانس، بیع متقابل و سایر ابزارهای تأمین مالی برای توسعه حمل‌ونقل عمومی، اجرای طرح‌های توسعه شهری و روستایی اقدام نمایند.

ماده ۳- شهرداری‌ها و دهیاری‌ها می‌توانند برای اجرای پروژه‌های مدیریت شهری و روستایی از روش‌های اجرائی مناسب از قبیل «تأمین منابع مالی، ساخت، بهره‌برداری و واگذاری»، «تأمین منابع مالی، ساخت و بهره‌برداری»، «طرح و ساخت کلید در دست»، «مشارکت بخش عمومی- خصوصی» و یا «ساخت، بهره‌برداری و مالکیت» با پیش‌بینی تضمین‌های کافی بر اساس دستورالعملی که توسط وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) ابلاغ می‌گردد، استفاده نمایند.

ماده ۴- شهرداری و دهیاری موظف است به منظور تأمین هزینه‌های اداره و توسعه شهر و روستا متناسب با فعالیت‌ها و شرایط اقتصادی و اجتماعی شهروندان، پیشنهاد وضع عوارض، بهای خدمات و سایر درآمدهایی که به وسیله شهرداری و دهیاری و سازمان‌های وابسته به آن‌ها وصول یا تحویل می‌شود برای تصویب به شورای اسلامی شهر و بخش ارسال نماید.

تبصره- پیشنهاد دهیاری در موارد فوق پس از تأیید شورای اسلامی روستا برای تصویب به شورای اسلامی بخش ارائه خواهد شد.

ماده ۵- شوراهای اسلامی شهر و بخش می‌توانند نسبت به تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض و بهای خدمات و همچنین تغییر نوع و میزان آن اقدام و اعلام عمومی نمایند.

تبصره- شوراهای اسلامی شهر و بخش موظفند در خصوص پیشنهاد وضع عوارض جدید حداکثر تا پانزدهم بهمن ماه هر سال برای اجرا در سال بعد اقدام و اعلام عمومی نمایند.

ماده ۶- عوارض و بهای خدمات یک ماه پس از ارسال هر مصوبه به وزارت کشور قابل وصول است. وزارت کشور می‌تواند در هر مقطعی که وصول هر نوع عوارض و بهای خدمات را منطبق بر قوانین، مقررات و سیاست‌های عمومی دولت نداند نسبت به اصلاح یا لغو آن اقدام نماید.

تبصره - اعتراض نسبت به وضع و وصول عوارض و بهای خدمات که به تصویب شورای اسلامی شهر و بخش رسیده است، پس از رسیدگی در کمیسیون‌ها و مراجع مذکور در این قانون قابل رسیدگی در دیوان عدالت اداری می‌باشد.

ماده ۷- عوارض ذیل توسط شهرداری و دهیاری یا سایر مراجع ذکر شده اخذ و به حساب شهرداری و دهیاری محل واریز می‌گردد:

۱- ۷ درصد عوارض دریافتی توسط نیروی انتظامی بابت صدور و تمدید گذرنامه و گواهینامه رانندگی.

۲- ۷ عوارض سالیانه انواع وسایط نقلیه و موتورسیکلت اعم از تولید داخل یا وارداتی حسب مورد سه در هزار قیمت فروش کارخانه و یا سه در هزار مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آن‌ها که توسط شرکت‌های بیمه‌گذار اخذ می‌گردد.

۳- ۷ پنج درصد (۵٪) مبلغ کل بلیط حمل و نقل برون شهری مسافر در داخل کشور توسط شرکت‌های ارائه‌کننده خدمات.

۴- ۷ عبارت پنج در هزار مندرج در ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ به عبارت پنج درصد برای کلان شهرها و دوونیم‌درصد برای سایر شهرها اصلاح می‌شود.

تبصره - شرکت‌های آب و فاضلاب مکلفند عوارض مذکور را به صورت حساب قبوض خود تحت همین عنوان اضافه نموده و هر ماهه به حساب شهرداری محل واریز نمایند.

۵- ۷ هشت درصد (۸٪) از مجموع درآمد حاصل از حق‌الثبت اسناد رسمی موضوع ماده (۱۲۳) اصلاحی قانون ثبت اسناد و املاک مصوب دی ماه ۱۳۵۱ توسط دفترخانه‌های اسناد رسمی.

۶- ۷ اخذ عوارض بهره‌برداری از معابر عمومی برای استفاده‌کنندگان از تأسیسات سطحی و زیرسطحی معابر بر اساس مصوبات شورای اسلامی شهر و بخش مطابق دستورالعملی که وزارت کشور تصویب و ابلاغ خواهد کرد.

۷- ۷ دریافت عوارض کسب و پیشه از کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی، بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری بر اساس مصوبات شورای اسلامی شهر و بخش.

۸- ۷ یک درصد (۱٪) عوارض از فعالیت‌های پیمانکاری و حق‌النظاره مهندسی.

ماده ۸- ترتیبات واریز درآمد حاصل از جرایم رانندگی سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌ها موضوع بند الف ماده ۲۳ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۸ به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

سهم شهرداری‌ها مستقیماً پس از پرداخت شهروندان، توسط بانک‌های عامل به حسابی که هر شهرداری اعلام می‌نماید واریز می‌گردد. صددرصد (۱۰۰٪) درآمد سهم دهیاری‌ها توسط خزانه معین استان به حساب درآمد اختصاصی استانداری واریز می‌گردد تا میان دهیاری‌های هر استان توزیع گردد. آیین‌نامه اجرایی این تبصره ظرف مدت سه ماه به پیشنهاد وزارت کشور و بانک مرکزی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۹- عوارض ساخت و ساز و جرائم تخلفات ساختمانی خارج از حریم شهرها و خارج از محدوده روستاها و در محدوده روستاهای فاقد دهیاری توسط بخش‌داری‌های هر استان وصول و به حساب خزانه معین استان واریز می‌گردد. صددرصد (۱۰۰٪) درآمد حاصله به صورت درآمد اختصاصی ذیل استانداری‌ها پیش‌بینی تا برای توسعه و عمران روستاهای همان بخش توزیع و هزینه گردد. در روستاهای دارای دهیاری عوارض ساخت و ساز و جرائم تخلفات ساختمانی به حساب دهیاری مربوطه واریز می‌گردد.

ماده ۱۰- پرداخت عوارض شهرداری‌ها و دهیاری‌ها پس از موعد مقرر موجب تعلق جریمه‌ای معادل بیست درصد (۲۰٪) به ازای هر سال نسبت به مدت تاخیر خواهد بود.

ماده ۱۱- وزارت کشور موظف است آیین‌نامه نحوه شناسایی، وضع، وصول و ایصال منابع و مدیریت هزینه‌های شهرداری‌ها و دهیاری‌ها را ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن قانون تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران برساند.

بخش کمک به شهرداری‌ها و دهیاری‌های کمتر توسعه یافته:

ماده ۱۲- سازمان امور مالیاتی موظف است به هنگام وصول مالیات منابع ذیل، به میزان سه درصد درآمد مشمول مالیات قطعی شده را به نفع شهرداری‌ها و دهیاری‌ها وصول و به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) واریز نماید.

الف- کلیه منابع مالیات موضوع باب دوم قانون مالیات‌های مستقیم به استثنای مالیات بر ارزش افزوده.

ب- کلیه منابع مالیات موضوع باب سوم قانون مالیات‌های مستقیم به استثنای مالیات بر درآمد کشاورزی و حقوق.

سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور موظف است وجوه مذکور را برای کمک به درآمد پایدار شهرداری‌ها و دهیاری‌های واقع در مناطق کمتر توسعه یافته به ترتیب به نسبت شصت درصد (۶۰٪) و چهل درصد (۴۰٪) در قالب پرداخت تسهیلات، تامین ماشین‌آلات عمرانی و خدماتی، اجرای پروژه‌های اولویت‌دار بر اساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیأت دولت می‌رسد، هزینه نماید.

ماده ۱۳- معادل دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی آن‌ها وصول می‌شود توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران به حساب تمرکز وجوه نزد سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور که توسط خزانه‌داری کل کشور افتتاح می‌گردد واریز تا به نسبت شصت درصد (۶۰٪) به شهرداری‌های زیر یک میلیون نفر جمعیت و چهل درصد (۴۰٪) به دهیاری‌های واقع در مناطق کمتر توسعه یافته بر اساس دستورالعملی

که توسط وزارت کشور و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور تهیه می‌گردد به عنوان کمک عمومی و مشخص به آنان پرداخت نماید.

بخش عوارض محیط زیستی:

ماده ۱۴- تولیدکنندگان و واردکنندگان اقلامی که لیست آن توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست تعیین می‌گردد بایستی نسبت به بازیافت پسماند حاصل از کالاهای خود اقدام نمایند. در صورتی که نتوانند به این امر اقدام نمایند، سازمان امور مالیاتی موظف است برابر نیم در هزار ارزش کالا را همزمان با فروش از تولیدکنندگان و واردکنندگان دریافت و به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) واریز نماید. سازمان مذکور موظف است وجوه یاد شده را برای کمک به مدیریت پسماند شهری و روستایی هزینه نماید. آیین‌نامه اجرایی این ماده به همراه شاخص توزیع ظرف مدت سه ماه بنا به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیئت دولت خواهد رسید.

ماده ۱۵- شوراهای اسلامی شهر و شهرداری‌های کلان‌شهرها و شهرهای آلوده موظفند برای توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی در موارد ذیل براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیئت دولت خواهد رسید عوارضی وضع و وصول نمایند:

الف- عوارض از تردد خودروها در خیابان‌های پر ترافیک.

ب- عوارض از فعالیت‌ها و کاربری‌هایی که منجر به ایجاد موانع در امر بهبود عبور و مرور و افزایش آلودگی می‌شود.

ج- عوارض از وسائط نقلیه برمبنای میزان مصرف، آلاینده‌گی و سن خودرو.

د- عوارض پارک خودرو در حاشیه معابر شهری.

ماده ۱۶- دولت می‌تواند با مشارکت شهرداری و بخش خصوصی نسبت به توسعه حمل و نقل عمومی با اولویت توسعه قطار شهری، با استفاده از منابع شهرداری و بخش خصوصی، صرفه‌جویی فرآورده‌های نفتی حاصل از اجرای پروژه، افزایش نرخ عوارض بنزین و سایر منابع اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیات دولت خواهد رسید.

بخش مدیریت هزینه و نظارت:

ماده ۱۷- سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور مکلف است تا حداکثر یک درصد از وجوه در اختیار آن سازمان را در امور آموزش، پژوهش، نظارت و ارزیابی عملکرد شهرداری‌ها و دهیاری‌ها مصرف و گزارش آن را همه ساله به دولت و کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۱۸- شهرداری‌ها و دهیاری‌ها مکلف‌اند بر اساس دستورالعمل‌های ابلاغی وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) برای کاهش هزینه‌ها و ارتقای بهره‌وری اقدامات ذیل را به عمل آورند:

۱- ساماندهی نیروی انسانی.

۲- برون‌سپاری وظایف و اختیارات خود به بخش خصوصی و تعاونی.

۳- انجام مطالعات فنی، اقتصادی، زیست‌محیطی، اجتماعی برای طرح‌ها و پروژه‌ها.

۴- ساماندهی سازمان‌ها، موسسات و شرکت‌های وابسته.

۵- اصلاح ساختار بودجه و حسابداری با رویکرد شفاف‌سازی و پاسخگویی به شهروندان.

ماده ۱۹- تبصره ۲ بند ۳۰ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

شورای اسلامی شهر موظف است یک نسخه از نتیجه گزارش حسابرس رسمی منتهی به پایان سال مالی گذشته را حداکثر تا شهریورماه همان سال برای بررسی و هرگونه اقدام قانونی به وزارت کشور ارسال نماید.

ماده ۲۰- استانداری‌ها مکلفند نسبت به حسابرسی دهیاری‌ها از طریق حسابرسی رسمی حداکثر تا پایان شهریور ماه اقدام نموده و گزارش آن را به وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) ارسال نمایند. هزینه انجام حسابرسی از محل وجوه پرداختی به دهیاری‌ها بر اساس دستورالعمل ابلاغی وزارت کشور تامین و پرداخت می‌گردد.

ماده ۲۱- تمامی قوانین و مقررات مربوط به اعطاء تخفیف یا معافیت از پرداخت عوارض یا وجوه به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها ملغی می‌گردد. هرگونه تخفیف، معافیت و بخشودگی حقوق و عوارض و کاهش درآمد شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به موجب قوانین و مقررات پس از تأمین آن از بودجه عمومی سالانه کشور ممکن خواهد بود.

ماده ۲۲- ذیحسابان و مسئولین مالی وزارتخانه‌ها، موسسات و شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و کلیه دستگاه‌های اجرایی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است، موظفند به منظور پرداخت به‌موقع حقوق و عوارض و سایر مطالبات قانونی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، همه ساله مبالغ مذکور را حداکثر تا پایان سال مالی به حساب شهرداری یا دهیاری طلبکار واریز نمایند.

ماده ۲۳- سازمان امور مالیاتی و کلیه دستگاه‌هایی که بر اساس قانون مسئول وصول قسمتی از درآمد شهرداری‌ها و دهیاری‌ها می‌باشند مکلف‌اند گزارش اقدامات و میزان درآمد وصولی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها را براساس درخواست وزارت کشور و یا شهرداری محل به آنان اعلام نمایند.

ماده ۲۴- شهرداری و دهیاری و سازمان‌های وابسته به آن‌ها از پرداخت هرگونه هزینه دادرسی، مالیات، حق ثبت و هزینه‌های نقل و انتقال املاک معاف هستند.

تبصره- موسساتی که تمام یا قسمتی از سرمایه آن متعلق به شهرداری است به نسبت سهم شهرداری از پرداخت مالیات معاف هستند.

ماده ۲۵- وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) مسئول نظارت بر حسن اجرا و مرجع رفع ابهام در نحوه اجرای مواد این قانون است و حسب مورد می‌تواند دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های اجرایی مورد نیاز را توسط وزیر کشور به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و شوراهای ابلاغ نماید.